

การเกิดของสัญญา

สัญญาจะเกิดขึ้นได้ต้องมีการแสดงเจตนาที่ถูกต้องตรงกันทุกฝ่าย กล่าวคือ ฝ่ายผู้เสนอและฝ่ายผู้สนอง

1. คำเสนอ

ตัวอย่างเช่น นายศักดิ์ ติดประกาศไว้ที่หน้าบ้านของตนว่า “มีห้องว่างให้เช่า สนใจติดต่อได้ที่นี้” เป็นคำเสนอ?

ตัวอย่าง นายศักดิ์ ทราบว่า นายชวกำลังหาห้องเช่า จึงไปแจ้งกับนายชวว่าตนมีห้องว่างให้เช่า ค่าเช่า 2,000 บาท ต่อเดือน รวมค่าไฟฟ้าและประปา แต่ไม่รวมค่าโทรศัพท์ และมีเครื่องนอนเฟอร์นิเจอร์พร้อม หากสนใจก็สามารถตกลงและเช่าอยู่ได้ทันที เป็นคำเสนอ?

ลักษณะของคำเสนอมีดั้งนี้

1. เป็นนิติกรรมฝ่ายเดียวที่ต้องมีผู้รับการแสดงเจตนา
2. มีการแสดงเจตนาโดยชัดแจ้ง
3. ต้องมีข้อความชัดเจนแน่นอน มิฉะนั้นอาจเป็นเพียงคำปรารภหรือคำเชิญชวนเท่านั้น
4. เป็นการแสดงเจตนาต่อบุคคล โดยเฉพาะเจาะจง หรือต่อสาธารณชนก็ได้

คำเสนอแบ่งได้เป็น 2 ประเภทคือ

1. คำเสนอที่แสดงต่อบุคคลผู้อยู่เฉพาะหน้า
2. คำเสนอที่แสดงต่อบุคคลผู้อยู่ห่าง โดยระยะทาง
 - คำเสนอที่บ่งระยะเวลาสนอง (มาตรา 354)
 - คำเสนอที่มีได้บ่งระยะเวลาสนอง (มาตรา 355)

ผลของคำเสนอ

เมื่อได้เสนอคำเสนอไปแล้วย่อมมีผลผูกพันผู้เสนอ แต่จะมีผลผูกพันเพียงใด หรือจะขอลงคำเสนอได้หรือไม่ กฎหมายได้บัญญัติไว้ดังนี้

1. คำเสนอต่อบุคคลผู้อยู่เฉพาะหน้าหรือต่อบุคคลผู้อยู่ห่าง โดยระยะทาง ถ้ามีการบ่งระยะเวลาในการสนอง ผู้เสนอจะถอนคำเสนอของตนภายในเวลานั้นไม่ได้ เว้นแต่เป็นกรณีทำต่อบุคคลผู้อยู่ห่างโดยระยะทาง หากผู้เสนอต้องการถอนคำเสนอก็สามารถทำได้โดยการแสดงเจตนาถอนส่งไปถึงก่อนหรือพร้อมกับคำเสนอถึงผู้รับคำเสนอ (มาตรา 169 วรรคแรก)

2. คำเสนอต่อบุคคลผู้อยู่เฉพาะหน้าที่มิได้บ่งระยะเวลา
สนอง เมื่อเสนอ ณ ที่ใด เวลาใดก็ต้องสนองรับ ณ ที่นั้น เวลา
นั้น หากผู้เสนอต้องการถอนคำเสนอ ก็สามารถทำได้โดยการ
แสดงเจตนาถอนก่อนที่ผู้รับคำเสนอจะสนองตอบ

3. คำเสนอต่อบุคคลผู้อยู่ห่าง โดยระยะทางที่มิได้บ่ง
ระยะเวลาสนอง จะถอนคำเสนอของตนเสียภายในเวลาอันควร
คาดหมายว่าจะได้รับคำบอกกล่าวสนองนั้นไม่ได้ หากผู้เสนอ
ต้องการถอนคำเสนอ ก็สามารถทำได้โดยการแสดงเจตนา
ถอนส่งไปถึงก่อนหรือพร้อมกับคำเสนอให้แก่ผู้รับคำเสนอ
(มาตรา 169 วรรคแรก)

การสิ้นผลของคำเสนอ

คำเสนอซึ่งได้แสดงออกไปแล้วย่อมผูกพันผู้เสนอ ที่จะต้องปฏิบัติตาม เมื่อมีการสนองรับคำเสนอ อย่างไรก็ตาม คำเสนออาจสิ้นผลผูกพันได้ในกรณีต่อไปนี้

1. คำเสนอระบุระยะเวลาให้ทำคำสนอง ผู้สนองจะต้องตอบรับคำเสนอภายในเวลาที่ระบุไว้ มิฉะนั้นสัญญาไม่อาจเกิดขึ้นได้ เนื่องจากคำเสนอสิ้นผลเมื่อสิ้นระยะเวลานั้นเสียแล้ว กรณีเช่นนี้เมื่อคำสนองได้ไปถึงผู้เสนอเมื่อสิ้นระยะเวลาดังกล่าว กฎหมายระบุให้คำสนอนั้นกลายเป็นคำเสนอใหม่ (ป.พ.พ. มาตรา 359)

2. คำเสนอไม่ได้ระบุระยะเวลาให้ทำคำสนอง ถ้าเป็นคำเสนอต่อบุคคลผู้อยู่ห่างโดย ระยะทาง ผู้สนองจะต้องตอบกลับ มาในระยะเวลาอันควรคาดหมายซึ่งต้องดูพฤติการณ์เป็นเรื่องๆ ไป ถ้าไม่ตอบกลับมาภายในกำหนดเวลาอันควรคาดหมายนี้ คำเสนอนั้นสิ้นความผูกพัน ถ้าเป็นคำเสนอต่อบุคคลผู้อยู่เฉพาะ หน้า เสนอ ณ ที่ใดเวลาใด ก็ต้องสนองตอบรับ ณ ที่นั้นเวลานั้น ถ้ามิได้สนองรับคำเสนอในเวลานั้น คำเสนอเป็นอันสิ้น ความผูกพัน

3. มีการบอกปิดคำเสนอ กล่าวคือ ผู้รับคำเสนอได้ ปฏิเสธคำเสนอหรือบอกปิดบางส่วน หรือแก้ไขเพิ่มเติมเป็น อย่างอื่น กรณีเช่นนี้ถือว่าเป็นคำบอกปิด มีผลทำให้คำเสนอ สิ้นความผูกพัน และคำสนองที่บอกปิดนั้นกลายเป็นคำเสนอ ใหม่ในตัว (ป.พ.พ. มาตรา 359 วรรค 2)

4.กรณีที่ผู้เสนอขายหรือตกเป็นผู้ไร้ความสามารถ คำ
เสนอนั้นอาจสิ้นผลได้หากว่าก่อน ที่จะสนองตอบรับ ผู้สนองได้
รู้อยู่แล้วว่าผู้เสนอขายหรือตกเป็นผู้ไร้ความสามารถ (ป.พ.พ.
มาตรา 360)

2. คำสนอง

คือ การแสดงเจตนาตอบรับคำเสนอ ซึ่งผู้ได้รับคำเสนอตกลงที่จะทำสัญญาตามคำเสนอนั้น คำสนองจะต้องมีข้อความที่ถูกต้องตรงกับคำเสนอในสาระสำคัญทุกประการ สัญญาจึงจะเกิดขึ้นได้ และคำสนองจะมีผลเมื่อผู้เสนอได้ทราบถึงคำสนองแล้ว

ลักษณะของคำสนองมีดังนี้

1. เป็นนิติกรรมฝ่ายเดียวที่ต้องมีผู้รับการแสดงความ
2. เป็นการแสดงความตอบรับคำเสนอ โดยชัดเจน
โดยปริยาย หรือโดยการนิ่งก็ได้
3. ต้องมีข้อความที่ชัดเจนปราศจากเงื่อนไขหรือเงื่อนไข
เวลา
4. ต้องแสดงเจตนาต่อผู้เสนอเท่านั้น

ผลของคำสนอง

1. เมื่อมีการสนองรับตามคำเสนอทุกประการก่อนคำเสนอสิ้นความผูกพัน สัญญาจะเกิดขึ้นทันที

2. เมื่อทำคำสนองแล้วจะถอนคำสนองไม่ได้ เว้นแต่เป็นคำสนองที่ส่งไปถึงผู้เสนอที่อยู่ห่างโดยระยะทาง และการบอกถอนคำสนองได้ไปถึงผู้เสนอก่อนหรือพร้อมกับคำสนอง คำสนอนั้นจึงจะถอนได้ (ป.พ.พ. มาตรา 169 วรรคแรก)

3. คำสนองไม่สิ้นความผูกพันเพราะเหตุผู้สนองตายหรือตกเป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ (ป.พ.พ. มาตรา 169 วรรคสอง) เว้นแต่ผู้สนองนั้นจะได้แสดงเจตนาไว้ในคำสนองด้วยว่าถ้าตนตายหรือตกเป็นคนไร้ความสามารถหรือเสมือนไร้ความสามารถก่อนคำสนองจะไปถึงผู้เสนอให้คำสนองนั้นสิ้นความผูกพัน คำสนองนั้นจึงจะสิ้นความผูกพันได้

4. คำสนองล่วงเวลา หมายถึง คำสนองที่ไปถึงผู้เสนอช้ากว่าเวลาที่กำหนดให้ทำคำสนอง หรือคำสนองที่เห็นโดยประจักษ์ว่าได้ส่งโดยทางการแล้ว ซึ่งตามปกติควรจะมาถึงภายในกำหนดเวลาที่ให้ทำคำสนอง แต่คำสนองนั้นมาถึงล่าช้ากว่ากำหนด และผู้เสนอได้บอกกล่าวแก่ผู้สนอง โดยพยานว่าคำสนองนั้นมาถึงช้ากว่ากำหนด (ป.พ.พ. มาตรา 358) ผลของคำสนองล่วงเวลาคือ ทำให้คำเสนอสิ้นความผูกพัน (ป.พ.พ. มาตรา 357) และคำสนองที่ไปถึงล่วงเวลานั้นกลายเป็นคำเสนอขึ้นมาใหม่ (ป.พ.พ. มาตรา 359 วรรคแรก)

5. คำสนองที่มีข้อความเพิ่มเติมหรือมีข้อจำกัด หรือมีข้อ
แก้ไขที่ไม่ตรงกับข้อความในคำเสนอทุกประการ ถือว่าเป็นคำ
บอกปิดไม่รับคำเสนอ ซึ่งมีผลให้คำเสนอสิ้นความผูกพัน
(ป.พ.พ. มาตรา 357) และคำสนองนั้นจะกลายเป็นคำเสนอขึ้น
มาใหม่ (ป.พ.พ. มาตรา 359 วรรคสอง)